

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 77/12

Luksemburg, 14 czerwca 2012 r.

Wyrok w sprawie C-618/10

Banco Español de Crédito SA / Joaquín Calderón Camino

Sąd krajowy nie może zmienić treści nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem

Jeżeli sąd krajowy stwierdzi istnienie takiego warunku, jest zobowiązany jedynie do niestosowania owego warunku

W Hiszpanii sądy mogą rozpatrywać wnioski dotyczące wydania nakazu zapłaty długu pieniężnego, należnego, wymagalnego i nieprzekraczającego 30 000 EUR, o ile kwota tego długu zostanie należycie udokumentowana. Jeżeli taki wniosek zostanie złożony zgodnie z powyższymi wymogami, dłużnik jest zobowiązany do spłaty swojego długu albo może się sprzeciwić tej spłacie w terminie 20 dni, a wówczas jego sprawa zostanie rozstrzygnięta w zwykłym postępowaniu cywilnym. Niemniej jednak, przepisy hiszpańskie nie upoważniają sądów rozpatrujących wnioski o wydanie nakazu zapłaty do stwierdzenia z urzędu nieważności nieuczciwych warunków znajdujących się w umowie zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. Analiza nieuczciwego charakteru warunków takiej umowy jest bowiem dopuszczalna wyłącznie w wypadku, gdy konsument sprzeciwi się zapłacie.

Ponadto, jeżeli sąd hiszpański jest uprawniony do stwierdzenia nieważności nieuczciwego warunku włączonego do umowy konsumenckiej, przepisy krajowe zezwalają mu na uzupełnienie umowy poprzez zmianę treści owego warunku w taki sposób, aby wyeliminować jego nieuczciwy charakter.

W maju 2007 r. J. Calderón Camino zawarł umowę pożyczki na kwotę 30 000 EUR z hiszpańskim bankiem Banesto w celu nabycia pojazdu. Stopa procentowa odsetek od umowy pożyczki została ustalona na 7,950 %, RRSO (rzeczywista roczna stopa oprocentowania) na 8,890 %, a stopa odsetek za zwłokę na 29 %.

Pomimo że wymagalność umowy została ustalona na dzień 5 czerwca 2014 r., Banesto uznał, że nastąpiła ona przed wskazaną datą na tej podstawie, iż we wrześniu 2008 r. siedem miesięcznych rat pozostawało jeszcze niespłaconych. W dniu 8 stycznia 2009 r. bank wystąpił zatem do Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell (Hiszpania) z wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty kwoty 29 381,95 EUR, co odpowiadało niespłaconym miesięcznym ratom powiększonym o uzgodnione przez strony odsetki umowne i koszty.

Sąd ten wydał postanowienie, w którym uznał z urzędu warunek umowny dotyczący odsetek za zwłokę za nieważny na tej podstawie, że ma on nieuczciwy charakter. Ponadto obniżył stawkę odsetek za zwłokę z 29% na 19% oraz nakazał Banesto przedstawienie nowej kalkulacji odsetek.

Rozpoznający środek zaskarżenia wniesiony na to postanowienie Audiencia Provincial de Barcelona (Hiszpania) zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, po pierwsze, czy dyrektywa w sprawie nieuczciwych warunków¹ sprzeciwia się uregulowaniu państwa członkowskiego takiemu jak będące przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, które nie zezwala sądowi orzekającemu w przedmiocie nakazu zapłaty ocenić z urzędu nieuczciwy charakter warunku włączonego do umowy konsumenckiej. Po drugie, sąd hiszpański zmierza do

---

¹ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95, s. 29).

ustalenia, czy uregulowanie hiszpańskie zezwalające sądom nie tylko na niestosowanie, lecz także na zmianę treści nieuczciwych warunków jest zgodne z powyższą dyrektywą.

W dzisiejszym wyroku Trybunał stwierdził przede wszystkim, że sąd krajowy zobowiązany jest do zbadania z urzędu nieuczciwego charakteru warunku w umowie konsumenckiej, jeżeli dysponuje w tym celu niezbędnymi okolicznościami prawnymi i faktycznymi. Trybunał zauważył, że uregulowanie hiszpańskie nie zezwala sądowi rozpoznającemu pozew o nakaz zapłaty ocenić z urzędu – podczas gdy dysponuje on już wszystkimi okolicznościami prawnymi i faktycznymi koniecznymi w tym celu – nieuczciwy charakter warunków znajdujących się w umowie zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. W tych okolicznościach Trybunał ocenił, że taki system proceduralny może naruszać skuteczność ochrony konsumentów zamierzonej dyrektywą w sprawie nieuczciwych warunków.

Biorąc pod uwagę całość przebiegu i szczególne cechy postępowania w sprawie wydania nakazu zapłaty, istnieje zatem ryzyko, którego nie można lekceważyć, że zainteresowani konsumenci nie złożą sprzeciwu wymaganego w celu stwierdzenia nieważności nieuczciwego warunku. Niektóre czynniki mogą bowiem zniechęcać konsumentów do składania sprzeciwu (bardzo krótki termin na wniesienie sprzeciwu, koszty generowane przez postępowanie sądowe w stosunku do kwoty kwestionowanego długu, niezajomość swoich praw, niepełny charakter posiadanych informacji ze względu na ograniczoną treść pozwu o wydanie nakazu zapłaty wniesionego przez przedsiębiorcę). Wystarczyłoby więc, aby przedsiębiorca wszczął postępowanie w sprawie wydania nakazu zapłaty zamiast zwykłego postępowania cywilnego, aby pozbawić konsumentów korzyści z ochrony zamierzonej dyrektywą.

W tych okolicznościach Trybunał doszedł do wniosku, że hiszpańskie przepisy proceduralne nie są zgodne z dyrektywą w zakresie, w jakim czynią niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym stosowanie ochrony, jaką dyrektywa przyznaje konsumentom w sporach wszczętych przez przedsiębiorców przeciwko konsumentom.

Po wyjaśnieniu powyższego, Trybunał przypomniał następnie, że zgodnie z dyrektywą, nieuczciwy warunek włączony do umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem nie będzie wiążący dla tego ostatniego oraz że umowa zawierająca taki warunek w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków. Trybunał stwierdził zatem, że dyrektywa sprzeciwia się uregulowaniu hiszpańskiemu w zakresie, w jakim przyznaje ono sądowi krajowemu, gdy stwierdzi on nieważność nieuczciwego warunku, możliwość zmiany treści owego warunku.

Trybunał ocenił, że takie uprawnienie, gdyby było przyznane sądowi krajowemu, przyczyniłoby się do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania nieuczciwych warunków wobec konsumentów. Z tego względu takie uprawnienie gwarantowałoby mniej skuteczną ochronę konsumentów niż uprawnienie wynikające z niestosowania owych warunków. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków, przedsiębiorcy byłiby zachęceni do stosowania tychże warunków wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zabezpieczać w ten sposób ich interesy.

W konsekwencji, gdy sądy krajowe stwierdzają istnienie nieuczciwego warunku, są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Umowa, do której włączony jest ten warunek, powinna bowiem w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylecia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z

orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106